

איך נזכה למימוש ברכת הכהנים

יבאר שגודל החשיבות והעריבות של הישראל בקבלת הברכה הוא תנאי בחלות הברכה על הישראל כפי העולה מדברי חז"ל ומן ההלכות שנשנו בברכה זו

שאתם באים לברך את ישראל פתחו שערי הרצון והכתר כדי שיתעוררו הרחמים העליונים ויפתחו שערי החסד והרצון והרחמים הגדולים ויהיו כל העולמות בשעה שאתם מברכים ישראל כולם בחפץ וברצון ובחסד וברחמים ולא יהיה שם מעכב ומקטרג על הברכה שהרי כששערי הרחמים נפתחים הפנים העליונים מאירים בפנים התחתונים באותה השעה אין כח במקטרג ולא בבעל דין למעלה לעורר דין ולא עונש ולא לקטרג שהרי כל העולמות מאוחדים וכולם בברכה ובשלמות וברחמים והלכו פנים של זעם ואז כל הפנים מאירים וזהו סוד שציוה ברכת כהנים ואמר כ"ה תברכו את בני ישראל כ"ה בשם המפורש הפותח שערי העליונים ואז כל הפנים מאירים וכבר התבאר לעי' בשער א' דכה תברכו היינו בשם המפורש ומשם ממשיך השפע עד המידה העשירית דמלכות אדני' הנקראת כ"ה, עכ"ל. ובנבואת הנביא ישעיהו עה"פ "ובפרישכם כפיכם אעלים עיני מכם" פירש בתרגום יונתן שקללם שברכת הכהנים לא תעשה רושם.

ג. והנה הבאנו מדברי החינוך שכדי לזכות בברכת הכהנים נדרשת הכנה מצד הישראל לקבלת ברכה זו ונראה לחלק הכנה זו לג' חלקים **מחשבה דיבור ומעשה**, הן מצד הישראלים והן מצד הכהנים המברכים.

מחשבה בישראל כיצד: יש בזה ב' פנים א. מניעת היסח הדעת ב. כוונה והשתוקקות חיובית בזמן הברכה.

הנה מצינו במשנה במגילה ונפסק להלכה שכהן בעל מום או צבעי שלא יעלה לדוכן כדי שלא יסיחו העם את דעתם בזמן הברכה, הא למדת גודל חומרת הסחת הדעת בשעת ברכת הכהנים דאע"פ שברכה זו קצרה ושגורה על הלשון בכל זאת מנעו חז"ל מהכהן לקיים את מצוותו כדי שלא תפגם קבלת הברכה ע"י היסח הדעת, ובירושלמי איתא שאחד מן החכמים אמר שלגודל פקחותו אין לו חשש של היסח הדעת בהבטה בכפות ידיהם של הכהנים, ובלבוש חידש שהבטה בידיו של הכהן גם בגבולין יש בה משום היסח הדעת כיון שהשכינה מתגלית מתוך כפות ידיהם של הכהנים והמביט בה מסיח את דעתו מתוקן הברכה.

והנה כבר הבאנו לעיל שמדברי התוס' בסוטה דף ל"ט ע"ב מוכח שחביבות הברכת כהנים מגרעת את החסרון של תרי קלי לא משתמע, משום דאידי דחביבי עלייהו יתבונן דעתייהו ומשתמע תרי קלי, כדמצינו בקריאת המגילה.

דיבור בישראל כיצד: יש בזה ב' פנים, קודם הברכה ובזמן הברכה, קודם הברכה ע"י קריאת הישראל 'כהנים' שההלכה היא שכהן ששמע את הקריאה כהנים ולא עלה עובר בעשה. וכתבו האחרונים שקריאה זו תהיה ע"י איש קבוע מחשבו הקהל שהוא כמו שליח של הקהל לפנות בבקשה לכהן ברכני גם אני אבי. ובזמן הברכה היא מתקיימת **באמירת אמן** שהחשיבה חז"ל מאד עד ששאלו במסכת מגילה בית כנסת שכולו כהנים מי יענה אמן אחר ברכתם וסמכו בזה על הנשים והקטנים, ולא זו בלבד אלא שבאמירת ג"פ אמן נחלקת ברכת הכהנים לשלש ומכאן כינויה הברכה המשולשת (צפנת פענח) וגדולה מזאת מצאנו שבבית הכנסת של כהנים מספיק ישראל אחד כדי לענות אמן ואם אין שם ישראל צריך י' כהנים שיענו אמן ובמ"ב ביאר הטעם בזה כיון שברכה זו נועדה לישראל קבלתה בחד סגי משא"כ גבי הכהנים שאינם בכלל מקבלי הברכה הוא גדר של דבר שבקדושה דבעינן י'.

ובמגילה י"ח שנינו "ומה ראו לומר שים שלום לאחר ברכת הכהנים דכתיב ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם ברכה דהקב"ה שלום" נמצא שאמירת אמן בשים שלום הוא בכלל ברכת הכהנים (הגר"מ שטרנבוך).

ובכלי יקר על התורה דקדק לשון הפסוק "אמור להם" מכאן שהחזן מקריא לכהנים מלה במילה נוסח הברכות, וטעמו של דבר שהחזן הוא הסרסור המושך שפע צינור ממקור הברכות תחילה ומוריק אותם על ראש כהנים

א. **מן הטובות אשר היטיב ה"ת** עם בניו באהבתו ובחמלתו הכין להם אוצרות של שפע רוחני וגשמי שיקבלו ממנו דבר יום ביומו על ידי משרתי הכהנים בני אהרון, אשר בנושאת כפיהם מושכים את אותו השפע אשר בשם ברכת כהנים יכונה (וכבר נודע שכל הטובות האפשריות כלולות בזו הברכה וכל אחד טועם בה לפי צרכו). והנה בברכה זו ככל הדברים אשר הורגלנו בהם לבנו גס ורגשותינו קרו, (וכהן ת"ח הליץ בפני שיקרותה של ברכה זו מוטלת בעפר כמת מצוה שאף הכהן מצווה להיזקק לה). וידוע שאצל גדולי ישראל בדור קודם אשר עלו מן הגולה לבם היה חם ונרגש לכל ברכת כהנים שקבלו דבר יום ביומו, ולו מן הטעם הפשוט שבחו"ל ברכת הכהנים ניתנת רק בתפילת המוסף של ימים טובים, [עיין ברמ"א סו"ס קכ"ח]. והנה מן המפורסמות שמרן רי"ז הלוי זללה"ה היה מעכב את תפילת הש"ץ עד שהיה מגיע הכהן, וכשתמהו בפניו על טירחא דציבורא אמר שהכל רצים אצל צדיקים וגדולים לקבל את ברכתם ועדין האם ברכתם תעשה פרי מכלל ספק לא נפקא, ובברכת כהנים הכתוב מעיד "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם", עוד יש שתמהו בפניו דאם כנים הדברים מדוע לא רואים את פירותיהם ופירות פירותיהם של אותה ברכה מעולה, ותשובתו בפיו שהכהן חולק את מתנותיו לישראל, אולם הישראל לא אסף בכליו את אותה מתנה נפלאה. וליבי אומר לי שכ"י האסיף הם א. קיום המצווה כהלכותיה ב. ההשתוקקות והחביבות של המתברך, וחיילי מדברי התוס' בסוטה ל"ט ע"ב דהא דברכת כהנים ליכא חסרון דתרי קלי לא משתמע הוא משום דאידי **דחביבי להו יתבונן דעתייהו** ומשתמע תרי קלי.

וז"ל ספר החינוך 'אל תתמה לאמר ולו חפץ ה' בברכתם יצו איתם את הברכה ואי"צ בברכת כהנים? כי בכח הכשר מעשנו תחול הברכה עלינו כי ידו ב"ה פתוחה לכל שואל בהיותו "מוכשר ומוכן לקבלת הטוב" ועל כן בחר בנו מכל העמים ורצה שנזכה, ובטובו הזהירנו וצויה להכין מעשנו ולהכשיר גופנו במצוותיו להיות ראויים אל הטוב גם ציונו בטובו הגדול לבקש ממנו הברכה ושנשאל אותה ע"י המשרתים הטהורים, כל זה יהיה זכות לנפשותינו ומתוך כך נזכה בטובות, עכ"ל.

ב. **ובאמת ברכה זו** לא ידענו האם היא תוספת ברכה על הדברים שהאדם נידון בהם בראש השנה או שמא גם הטוב הגזור לו לאדם בראש השנה לא מן ההכרח שייזכה לטוב ההוא, וכבר נודע מאמרם במסכת ר"ה 'אדם נידון בכל יום' ובאמת בספר העיקרים [ד' י"ט] הלך בדרך זו שפעמים נגזר על האדם בראש השנה טובות גדולות וישנם כמה בתי דינים קבועים בעולמות העליונים אשר דנים כל פעם מחדש האם האדם זכאי לפי מעשיו לאותו שפע ולפיכך חידש שכן הברכה הן של ברכת כהנים והן של הצדיקים עניינו הוא להעשות **כצינור עוקף דינים וקטרוגים** ולכן ברכותיהם יועילו במה שמכון לו לאדם שפע בעולמות העליונים. [ע"ע בספר דרך מצוותיך אריכות דברים בזה].

אמנם מלבד סגולת ברכת הכהנים כאמצעי לקבלת שפע יש בכוחה גם לעצור גזירות קשות ודינים רעים עיין ברכות פרק הרואה דמאן דחזי חלמא בישא יטיבנו בברכת הכהנים (כלומר 'הפכנו לחלום טוב ולא שרק 'בטלנו) ומלבד זאת מצינו בירושלמי בסוטה דף מ"ו ז"ל כתיב וקל זועם בכל יום אמר רבי זירא מי מבטל אמר רב אבין בשם רב אחא ברכת כהנים מבטלת, ע"כ. ובתרגום יונתן שיר השירים על הפסוק הנה מטתו שלשלמה שישים גיבורים לה מגיבורי ישראל כתב "אלו שישים אותיות של ברכת כהנים" וזה שיסד הפייט (בקניות לתשעה באב קינה י"ג) "אי כה שיח ששים אותיות הקדומות, כה תברכו לששים גבורים דומות", וכל זה רמז בלשון הספרי עה"פ ישא ה' פניו אליך "יסיר פנים של זעם", ויש בנו"ט להביא את דברי **ספר שערי אורה** שער י' וז"ל הנני מבאר: ברוב רחמי ה"ת על ישראל צויה לכהניו המקודשים לברכם ולפי שאפשר שלא יהיו ישראל הגונים לקבל אותה ברכה שמא יהיו מלוכלכים בכל מיני חטא ועון שמא ח"ו יקטרגו עליהם בעלי הדין הקשה ויאמרו שאין ישראל ראויים לאותה ברכה מאחר שיש בהם חטא ועון המעכב את הברכה, מה עשה ה"ת **מסר ביד כהניו המקודשים מפתחות עולם הרחמים** ואמר להם כל זמן

וכשאומר תחלה אל הכהן יברך ה' עושה את הכהן תחילה כלי מלא וגדוש ברכת ה' ואח"כ הכהן אומר לישראל ומוריק מכלי מלא לכלי ריקן, אבל אם לא היה הכהן מתברך בתחילה היה מוריק מכלי ריקן לכלי ריקן. ועי' סוטה ל"ט ע"ב פלוגתא דאמוראי בענין הזכרת פסוקים ע"י ישראל המתברך, וכתב רש"י ז"ל להראות שברכת רבו **חשובה לו ועריבה עליו**.

מעשה בישראל כיצד: פנים בפנים כדרך מקבלי ברכה, צא ולמד שבבבלי בסוטה החמירו מאוד בעמידה בברכת כהנים לצדידים ולחוץ שאינם בכלל מקבלי הברכה משום זלזול בברכה, וז"ל רש"י העומדים בבית הכנסת אחורי הכהנים לא אניסי אלא שאין הברכה חשובה עליהם לעקור רגליהם ולבוא לפני הכהנים להיות מתברכין פנים כנגד פנים כדת הלכך אינם בכלל הברכה כדאמרינן כה תברכו פנים כנגד פנים, ובטו"א בדעת הרמב"ם כתב שאע"פ שבמקדש היו מזכירין את השם המפורש בברכת כהנים בכל יום לא היו העם העומדים בעזרה כורעים ומשתחוים כדי לא להפסיד מעלת פנים בפנים, ודו"ק. והעם שבשדות נחשבים כמקבלי הברכה כיון שהם אנוסים (הגרא"ל) הוכיח דמדליכא קפידא של כהן השואנא כלפי העם שבשדות מוכח דברכתם נחית דרגא, ויש שדחו דבריו דבלא חזי אין השנאה מתעוררת). ובביאור הלכה [ס' קכ"ח ד"ה אם הם אנוסים וכו'] כתב דקולת קבלת ברכת כהנים ע"י העם שבשדות הוא רק בדליכא בית הכנסת בעיר. ויש לדון לגבי נשים שבספרי היתרבו שאף הן בכלל הברכה האם צריכות לבוא לבית הכנסת או שהן בכלל העם שבשדות, וצ"ע.

ובכלל ניהוי קבלת הברכה כלול בזה הרכנת הראש, וכדמצינו בתרגום יונתן בן עוזיאל על שיר השירים פרק ז' פס' ח "זאת קומתך דמתה לתמר ושדריך לאשכולות" וז"ל "וביעידן דפרסין כהניך ידיהון בצלו ומברכין לאחיהון בית ישראל דדמין ארבעת ידיהון מתפרשין כלולבי דתמר וקומתהון כדקלא וקהליך קימין אפין באפין כל קבל כהניא **ואפיהון כבישן לארעא** כאתכלא דענבין. עכ"ל.

ד. ונראה שאף בכהן המברך מתקיימת חלוקה לג' חלקים **מחשבה דיבור ומעשה**.

מחשבה בכהן כיצד: ידע ויבין הכהן שהוא בעצמו המברך, וזהו המכוון בדברי המדרש "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם" לא מפני שציוותי תברכו אלא ברצון ובכוונת הלב. ובמהרש"א בסוטה סמ"ך ע"ז את נוסח הברכה "לברך את עמו ישראל באהבה" ומקורו מדרשת חז"ל טוב עין הוא יבורך אל תקרי יבורך אלא יברך.

ושורשי הדברים מבוארים בשמעתתא דחולין דף מ"ט ע"א וז"ל דתניא כה תברכו את בני ישראל רבי ישמעאל אומר למדנו ברכה לישראל מפי כהנים לכהנים עצמם לא למדנו כשאומר ואני אברכם הוי אומר כהנים מברכים לישראל והקב"ה מברך לכהנים, רבי עקיבא אומר למדנו ברכה לישראל מפי הכהנים מפי גבורה לא למדנו כשאומר ואני אברכם הוי אומר כהנים מברכים לישראל והקב"ה מסכים על ידם, ולר"ע ברכה לכהנים מנא ליה אמר רב נחמן בר יצחק מואברכה מברכין. וברמב"ם פסק כר"ע [יש תימא שברמב"ם (פ' ט"ו) מהלכות תפילה הל' ז') פסק שאף כהן רשע יברך משום שהברכה מגיעה מהקב"ה ולא מפי הכהן, וצ"ע]. נמצא שכפי שיעור הברכה שנתן הכהן כך יצטרף עמו הקב"ה, (ובבית בריסק מוטו שזה המכוון בסברת הבית הלוי שלא שייך שומע כעונה בברכת הכהנים משום בקול רם כלומר דבדרשת חז"ל איתא אמור להם כאדם האומר לחבירו, והיינו שהכהן הוא עצמו מברך את הישראל חבירו ומה יתן ומה יוסיף בזה שומע כעונה שענינו לצאת ידי חובה באמירת דברים שבקדושה, ועיין באבי עזרי). ובזוהר הקדוש בפרשת בלק איתא כל כהן המברך באהבה ברכתו מתקבלת. ועיין בזוהר פרשת נשא (מובא במ"א) שכהן שיש לו שונא בתוך הקהל או שהוא שונא לאיש מתוך הקהל אסור לו לעלות לברך וסכנה הוא לו, ומעשה בכהן שעלה ובירך ונעשה גל של עצמות.

ובכלל האהבה הנדרשת מן הכהן בברכתו, נדרש הכהן לברך גם בשמחה (מרדכי מגילה) ומקורו מברכתו של יצחק אבינו שביקש שיביאו לו לאכול לפני שבירך כדי שיהיה בשמחה ובטוב לבב, ונדרש הכהן להיות בשמחה אף בלא מאכל יותר מיצחק אבינו שנזקק לאכילה כדי להיות בשמחה, ושמעתי מחכם אחד שסוד הענין הוא שיצחק שורשו בגבורות וצריך למתקם באכילה ושתייה, ואילו אהרן איש חסידך יניקתו מן החסדים (אוצרות חיים שער אהרת ז"ו) ובקל יכול לבוא לידי שמחה. ולכך פטר את הרוק מנשיאת כפים כיון ששרוי

בלא שמחה (וכן איתא בזוהר) וכן הורה שאבל לא ישא את כפיו כל י"ב חודש שאע"פ שאהבה איכא שמחה ליכא, וזה נראה לענ"ד טעם מנהג אר"י דבט' באב אין נושאים כפים אלא במנחה דקלישא האבלות וחזרה השמחה.

וברמ"א מצא בזה מקור לכך שבחו"ל אין נושאים את כפיהן אלא במוספים של ימים טובים, כיון שטרודים בפרנסתם כל השנה ואין ליבם שמח בברכת הכהנים. (ונראה שבארץ ישראל שמחים על אף טרדות הפרנסה, וכדמצינו בנדרים דף כ"ב שקללת לב רגז נאמרה בבני חו"ל).

דיבור בכהן כיצד: באמירת הברכה בנעימה ובאהבה ובהשתוות עם אחיו הכהנים בקול רם כאדם האומר לחבירו, (וזוהר באמת תוכן ברכת כהנים שהכהן עצמו מברך את אחיו הישראלי). ובירושלמי ובספרי (טור) הקישו את ברכת כהנים למעמד הברכות והקללות של הר גריזים והר עיבל, ושם איתא וענו הלויים ואמרו קול רם בקולו של רם, **שאף הקב"ה משתתף באמירת הברכה**, הא למדת גודל יקרת הענין. ובבבלי בסוטה דימו מעמד הברכה לעבד שרבו מברכו. ובדבר אברהם (ח"א ס' כ"ח) כתב שזהו המכוון בדברי החרדים שאף הישראל בכלל המצווה היינו בזמן שהשכינה מתגלית מתוך ידיהם של הכהנים כדי לברך את ישראל.

עוד מצאנו בלבוש שבברכת כהנים יש גם ענין של תפילה וההלכות המתחייבות מזה (עיין מ"ב) ויש לזה מקור בדברי הימים ב' פרק ל' פסוק כז 'ויקומו הכהנים הלויים ויברכו את העם וישמע בקולם ותבא תפילתם למעון קדשו לשמים' ועי' במלבי"ם שם שפסוק זה בברכת כהנים קמיירי.

מעשה בכהן כיצד: בנטילת ידיהם ע"י הלויים כמו בעבודת המקדש ויש שהחמירו שאף יברכו על נטילת ידים (טור), ובעקירת רגליהם בעבודה כדאיתא במגילה שכל כהן שלא עקר את רגליו ברצה לא יעלה לדוכן, (ובר"ן כתב שלפי"ז יש לקרוא "כהנים" ברצה). ובשעת הברכה בנשיאת כפיהם כנודע מעלתו ממש רבינו סו"פ בשלח והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכו', ועיין שם רבינו בחיי וברמב"ן גודל מעלת נשיאת כפים לתפילה ולעבודה, וכן איתא בזוהר ריש פרשת יתרו. וע"ע רבינו בחיי פרשות נשא ובלק.

ה. **הנה בסיום ברכת הכהנים** איתא בבבלי בסוטה כ"ט שהכהנים מתפללים לפני הקב"ה את נוסח הברכה של וידוי מעשר שני, עשינו מה שגזרת עלינו עשה אתה מה שאמרת השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל וכו', והנה בירושלמי במעשר שני איתא שאע"פ שכל השקפה היא לרעה השקפה זו לטובה, ועיין בספר טעמא דקרא למרן שר התורה שביאר ענין זה, ותוכן דבריו ובהקדם דענין ההשקפה הוא התפעלות מהנהגה חריגה ולכך מי שעובר עבירה נתפס בו לשון השקפה, וביודיו מעשר שני נתפס בו לשון של השקפה גם לטובה הואיל ואיתא בירושלמי שאמירת וידוי מעשר שני יכולה להיות רק ע"י מי שלא עבר בג' שנים אפי' עבירה דרבנן וה"ד "לא עברתי ממצוותיך ולא שכחתי" וממילא זו ההתפעלות והשקפה לטובה מיראי החטא.

והנה נוסח זה בתפילת כהנים תמוה בתרתי א. לשון מה שגזרת עלינו, וכי גזירה הוא לברך את ישראל, ב. שימוש הכהן המברך במטבע לשון דהשקפה על אף שכל השקפה היא לרעה. והנראה בזה בתרתי א. הנה הבאנו לעיל שהכהן בעמדו על הדוכן לברך את אחיו הישראליים צריך להסיר כל שנואה וקפידיה שיש לו על המתפללים ולברכם באהבה, וכשנתבונן בדבר נראה דנדרש כאן מן הכהן עבודת המידות שאפשר לכנותה בשם גזירה (חזון יחזקאל – תנ"ך), ומכאן שכשנסיר השנואה ואוהב את אחיו הישראליים ומברכם באהבה נכלל הוא בכלל ענין ההשקפה, שהרי ביארנו שענין ההשקפה הוא התפעלות ממעשה חריג לטוב ולמוטב, והכהן הלז אשר באהבתו את אחיו מסיר כל שנואה וקפידיא, מכלל השקפה לא נפקא. ב. כבר ביארנו שכח ברכת כהנים לעצור גזירות קשות ודינים רעים. ולפי"ז גם אם לשון השקפה כאן הוא כפשוטו השקפה רעה, זה גופא תפלת הכהנים שהשקיפה יתהפך ל"ברך את עמך את ישראל". ודוק.

ו. **בספר כה תברכו** הביא עובדה מהרב גוסטמן צ"ל שהיה מראה חיבה מיוחדת לכהנים המברכים אותו ונימוקו עימו שהואיל ורצונו שהכהנים יברכו אותו באהבה לכך מראה להם פנים שחוקות וכמים פנים אל פנים יברכוה באהבה. עוד שמעתי (מר"י שוב) ששבת אחת לאחר שנשא הגאון רבי שלום הכהן שבדרון צ"ל את כפיו בתפלת הנץ הלך לשאת את כפיו שוב במוסף במנין מאוחר שהתפלל בו ג'סו הגרש"ז, וביאר הנהגתו שרצונו לברך ברכת

הכהנים באהבה גמורה ובגיוס הגרש"ז יכול להתקיים ענין זה, הואיל ומחבבי הדדי'.

ז. **המורם** מכל הנ"ל שבזמן ברכת הכהנים הקב"ה משרה שכינתו על הכהנים המברכים באהבה ובשמחה, תדע שבמגילה כ"ה נקטה הגמ' שמספר הקוראים בקריאת התורה בחול במועד ובשבת שהם ג' ה' ז' יסודו בחילוק מספר התיבות בג' פסוקי ברכת כהנים, ובסנהדרין י' גבי מספר הדיינים הנדרשים לעיבור החודש איתא שם שמתחילים בג' ומוסיפים עוד ב' ומסיימים בז' ומקורו ממספר התיבות שבברכת כהנים, ובבן יהודה ביאר דבקריאת התורה ובעיבור החודש יש בהם ענין של השראת השכינה ובית אב שלהם הוא ברכת כהנים, (וע"ע בב"ב צ' ע"א תוד"ה והשקל בסו"ה והרב משולם היה אומר) והישראלים העומדים נכונים לקבל ולאסוף אל כליהם את הברכות היוצאות מפי הכהנים זוכים ומתברכים בז' מיני אושר ואלו הן **חכמה בנים חיים חן עושר ממשלה ושלוה** (חסד לאברהם נהר ס"ג).

ח. **ועתה אחי** אחרי הודעתך את כל הטובות הגנוזות בברכת הכהנים שים את לבך ותשוקתך לדבר זה, הנה כל נותן מתנה לחבירו בקשתו מחבירו היא להכין את לבו וחשקו לגדול יקרת המתנה הניתנת לו, וכמאמרם ז"ל הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו, ולכן עלינו בכל יום לרצות ולחשוק ולהשתוקק ולהתאוות למתנה זו אשר בה תלויים כל הצלחותינו והליכותינו ובפרט באר"י **בפלטרין של מלך** שאנו מקבלים את צרכינו מידו הרחבה דבר יום ביומו, צא ולמד כמה טעדיק עשו הגר"א ותלמידו הגר"ח מוולז'ין להחזיר עטרה ליושנה בברכת הכהנים דבר יום ביומו, ולא עלתה בידם (ערוך השולחן קכ"ח) וכתב הנצי"ב (שו"ת משיב דבר) דמנעום מן השמים והוא משום סתרי דסדרי ההשפעה שבחו"ל.

ויש איתי עובדא ששמעתי מכהן אחד ששמע מפי בעל המעשה, אותו הכהן היה נושא את כפיו ככהן יחיד בביהכנ"ס בירושלים בשכונת רמות ויהי היום היה נצרך אותו כהן ללכת להתפלל במשך חודש ימים בביהכנ"ס אחר ונשארו באותו ביהכנ"ס ללא כהן והי' שם איש אחד שבאותו הפרק התגלגלו על צווארו חבילין דמעיקין וכשתקפו צרותיו הלך בצר לו אצל הגה"צ רבי יעקב אדלשטין זצ"ל, ותינה לפניו את כל מכאוביו, וישתומם הגה"צ זצ"ל כשעה חדתא א"ל בני האם נתברכת בעת האחרונה בברכת כהנים? ע"כ. צא ולמד שאע"פ שאותו הכהן היה כהן יחיד הנושא את כפיו, מניעת ברכתו הולידה חבילין דמעיקין רח"ל. תדע שהמ"ב התיר לכהן להפסיק באמצע תפילת שמונה עשרה כשהוא כהן יחיד כדי שלא ישאר העם ללא ברכת הכהנים ואסר כשיש עוד כהן אחר מלבדו, ולענ"ד זהו טעם מנהג ישראל לעשות כל טעדיק **לזכות בתפילת נעילה בברכת כהנים** שבה כל השערים פתוחים וזוכים בקל לכל הברכות.

כלל גדול כתב הח"ח (בפתיחה לשמיה"ל) שכל ברכותיו של הקב"ה נתנו למי שהוא בכלל ברוך והמספר לשון הרע בקביעות נכנס בספק ארור ואינו יכול להידבק בברוך.

לרפואת יצחק בן חנה ולע"נ אברהם אהרון בן ר' יצחק שליט"א

הערות והארות ת.ז. 053-3105208